

רשומות

הצעות חוק

25 במרס 1953

161

ט' בניסן תשי"ג

עמוד

170

172

הצעת חוק זכרון השואה והגבורה — יד ושם, תשי"ג—1953

הצעת חוק בטחון הגבולות (עבירות ושיפוט), תשי"ג—1953

חוק זכרון השואה והגבורה — יד ושם, תשי"ג—1953

1. מוקמת בזה רשות זכרון יד ושם —
- רישות זכרון יד ושם
- (1) לששת המיליונים מבני העם היהודי שהוכרעו לטבח ולאבדו על ידי הנאצים ועוזריהם;
  - (2) לבתי אב מבית יעקב שהושמדו ונחרבו על ידי הצורר;
  - (3) לקהילות לבתי כנסת, למוסדות תרבות, חינוך, דת והסד שנחרבו ונחרסו מתוך מזימת רשע למחות את שם ישראל ותרבותו מתחת השמים;
  - (4) לעוז רוחם של יהודים שמסרו את נפשם על עמם בקדושת מעונים;
  - (5) לגבורתם של חיילים יהודים בצבאות, ושל לוחמי מחתרת שחרפו נפשם במערכות הקרב נגד הצורר הנאצי;
  - (6) למסכת הגבורה של נצורי גיטאות שקמו עת אפסה תקוה, והציתו אש המרד להצלה כבוד עמם.
2. יד ושם הוא גוף מואגד, זכאי להתקשר בחוים, לרכוש ולהחזיק נכסים ולהוציא מרשותו ולהיות צד ככל הליך משפטי וככל משא ומתן אחר.
- יד ושם גוף מואגד
3. תפקידו של יד ושם הוא לאסוף אל המולדת את זכרם של כל אלה מבני העם היהודי שנפלו ומסרו את נפשם. נלהמו ומרדו באויב הנאצי ולהציב שם וזכר להם, לקהילות, לארגונים ולמוסדות שנחרבו בגלל השתייכותם לעם היהודי; ולמטרה זו יהיה מוסמך —
- תפקיד יד ושם וסמכויותיו
- (1) להקים מפעלי זכרון ביזמתו ובהנהלתו;
  - (2) להעניק אזרחות זכרון לבני העם היהודי שהושמדו בימי השואה;
  - (3) להדריך מפעלים אחרים העושים להנצחת זכרם של קרבנות השואה וגבוריה;
  - (4) לשתף פעולה עם מפעלים דומים מחוץ לארץ;
  - (5) לייצג את ישראל במפעלים בינלאומיים שמטרתם הנצחת זכרם של קרבנות הנאצים וחללי המלחמה בהם;
  - (6) לגייס, באישור הממשלה, כספים ואמצעים ממריים אחרים;
  - (7) לעשות כל פעולה אחרת שתידרש לשם ביצוע תפקידו.
4. המוסדות המנהלים של יד ושם יהיו מועצה והנהלה ומקום מושבם — ירושלים.
- המוסדות ומקום מושבם

5. חבר הממשלה שיוסמך על ידיה לבצע חוק זה (להלן — השר) יתקין באישור הממ"שלה את תקנון יד ושם ותקפו מיום פרסומו ברשומות.

6. בתקנון ייקבעו —

- (1) הרכב המועצה, סמכויותיה וסדרי כינוסה ;
- (2) הרכב ההנהלה, סמכויותיה ודרכי עבודתה ;
- (3) סדרי הכנת התקציב ואישורו ;
- (4) הוראות בדבר המשק והנהלת הכספים של יד ושם ;
- (5) תנאים לקבלת אורחות הזכרון הישראלית וסדרי הענקתה ;
- (6) דרכי יד ושם בביצוע סמכויותיו ;
- (7) הוראות אחרות שהשר יקבע כנחוצות לקיומן של יד ושם כרשות זכרון.

7. יד ושם יעמוד לבקרתו של מבקר המדינה כאמור בסעיף 7 (ה) לחוק מבקר המדינה, תש"ט—1949.

8. השר רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו של חוק זה לרבות האגרות שישולמו בעד הענקת אורחות הזכרון.

* ספר החוקים 8 מיום כ"ח באייר תש"ט (24.5.49), עמ' 33.

חוק בטחון הגבולות (עבירות ושיפוט), תשי"ג-1953

1. בחוק זה — פירושים
- „הסתננות“ פירושו — כניסה לישראל ביוזעין ושלא כדין, כשהנכנס הוא אדם שהיה ביום מן הימים שבין ט"ז בכסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) ובין תום תקפו של חוק זה, אחד מאלה —
- (1) אזרח או נתין של לבנון, מצרים, סוריה, סעודיה, עבר הירדן, עירק או תימן;
- (2) תושב או מבקר באחת הארצות האלה או בכל חלק של ארץ ישראל שמחוץ לישראל;
- (3) אזרח ארצישראלי או תושב ארצישראלי, חסר אזרחות או נתינות או שאזרחותו או שנתנינותו מוטלת בספק, ויצא באותו פרק זמן ממקום מגוריו הרגיל בשטח שהיה לחלק מישראל אל מקום שמחוץ לישראל.
- „ראש המטה הכללי“ פירושו — ראש המטה הכללי של צבא-הגנה לישראל.
- „מזויין“ — לרבות מי שמזויין במכשיר או בחומר העשוי להמית אדם או לגרום לו חבלה חמורה או חבלה מסוכנת, אף שאינו כלי ירייה או חומר נפץ או חומר מתלקח.
2. המסתנן, דינו — מאסר עד חמש שנים או קנס עד שלושת אלפים לירות, או שני הענשים כאחד. דינו מסתנן
3. מי שהסתנן לאחר שגורש מן הארץ, דינו — מאסר עד שבע שנים או קנס עד ארבעת אלפים לירות, או שני הענשים כאחד. דינו מסתנן לאחר שגורש מן הארץ
4. מי שהסתנן כשהוא מזויין, או בחברת אדם מזויין או נתמך על ידי אדם מזויין, דינו — מאסר עולם. דינו מסתנן מזויין
5. מי שהסתנן וביצע פשע או עבירה שיש בה פגיעה ברכוש, שימוש בכוח או הפרעת השלום, או הסתנן מתוך כוונה לבצע פשע או עבירה כאמור, דינו — מאסר עולם. דינו מסתנן שביצע עבירות מסוימות
6. מי שנתן מחסה למסתנן או נתן לו סעד אחר כדי להקל על הסתננותו או שהותו בישראל, דינו — מאסר עד חמש שנים או קנס עד ארבעת אלפים לירות, או שני הענשים כאחד. דינו מסתנן מחסה או סעד אחר למסתנן
7. מי שסוחר עם מסתנן, כל עוד הוא נמצא בישראל שלא כדין, דינו — מאסר עד חמש שנים או קנס עד ארבעת אלפים לירות, או שני הענשים כאחד. דינו מסתנן עם מסתנן
8. מי שנתן מחסה למסתנן, או נתן לו סעד אחר כדי להקל על הסתננותו או שהותו בישראל ויש יסוד להניח שדרכו במתן מחסה או סעד כאמור, בשכר או שלא בשכר, דינו — מאסר עד חמש עשרה שנה או קנס עד עשרת אלפים לירות, או שני הענשים כאחד. דינו מסתנן מי שדרכו לתת מחסה או סעד אחר למסתנן
9. כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר — חוקת יריעה
- (1) רואים נאשם לפי סעיפים 6 או 8 כאילו ידע במקבל המחסה או הסעד האחר, שהוא מסתנן;

	(2) רואים נאשם לפי סעיף 7 כאילו ידע באדם שפחר עמו שהוא מסתגן ושהוא נמצא בישראל שלא כדין.
חוקת מסתגן	10. הוכח כי אדם נכנס לישראל ללא רשות כניסה או נמצא בישראל ואין לו רשות ישיבה בה, רואים אותו לענין חוק זה כמסתגן, כל עוד לא יוכיח את ההפך.
הקמת בתי דין למניעת הסתגנות	11. יוקמו בתי דין למניעת הסתגנות.
מינוי דיינים	12. ראש המטה הכללי ימנה מבין קציני צבא-הגנה לישראל דיינים לבתי דין למניעת הסתגנות.
סוגי בתי הדין	13. בתי דין למניעת הסתגנות הם שנים: (1) בית דין של דן יחיד; (2) בית דין של שלושה.
אב בית דין יהיה חייל בעל השכלה משפטית	14. לא יתמנה כאב בית דין בבית דין של שלושה אלא חייל בעל השכלה משפטית, כמשמעותו בתקנה 168 לחוקת השיפוט תש"ח. ¹
מינוי תובעים	15. ראש המטה הכללי ימנה תובעים של בתי הדין למניעת הסתגנות. אחד מהם יתמנה תובע ראשי.
סמכויות בית דין של דן יחיד	16. בית דין של דן יחיד יהיה מוסמך לשפוט על כל עבירה לפי חוק זה, ויהיו לו לשם כך, גוסף לאמור בחוק זה, כל הסמכויות שיש לבית משפט מחוזי בענינים פליליים, אלא שדן יחיד אשר אינו חייל בעל השכלה משפטית כאמור בסעיף 14, לא יטיל עונש מאסר שלמעלה משתי שנים וקנס בסכום שלמעלה מאلف לירות.
הגשת כתב אישום	17. כתב אישום לבית דין של דן יחיד יוגש על ידי תובע.
הפסקת הדיון	18. היועץ המשפטי לממשלת ישראל רשאי בכל עת שלפני מתן פסק דין לצוות על עיכוב הדיון בבית דין של דן יחיד.
ערעור	19. הנאשם והתובע הראשי רשאים לערער על כל פסק דין של דן יחיד לבית דין של שלושה תוך חמשה עשר יום מיום הקראת פסק הדין.
המשיב בערעור ובאי כוחו	20. (א) המשיב בערעור שהוגש על ידי הנאשם יהיה התובע הראשי. (ב) כל תובע של בית דין למניעת הסתגנות יכול להופיע כבא כוחו של התובע הראשי בערעור.
סמכויות בית דין של שלושה	21. לבית דין של שלושה הדן בערעור לפי חוק זה יהיו כל הסמכויות שיש לבית משפט מחוזי בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים.
סופיות	22. פסק דין שניתן בערעור הוא סופי.
אי הזדקקות למענות פגם	23. בית דין למניעת הסתגנות לא יודקק לטענת פגם בהזמנת הנאשם או בכתב האישום, בצורתם או בתכנם, אם יראה מטעמים שעליו לפרטם בהחלטתו, שאי הזדקקות לטענה אינה עלולה לגרום לעיוות הדין.

¹ ע"ר מס' 20 מיום ד' באייר תש"ח (8.9.48), חוס' ב' עמ' 106.

<p>24. בית דין רשאי לסטות מדיני הראיה, אם הוא משוכנע שהדבר יועיל לגילוי האמת ולעשיית משפט צדק; החליט בית הדין לסטות מדיני הראיה כאמור, ירשום את הטעמים שהגיעו להחלטתו.</p>	<p>סטיה מדיני הראיה</p>
<p>25. במידה שאין בחוק זה או בתקנות שהותקנו לפיו הוראה בדבר סדרי דין — (1) יחולו בבית דין של דן יחיד סדרי הדין הנוהגים בבית דין מחוזי לפי חוקת השיפוט תש"ח, בשינויים ובתיאומים לפי הענין; (2) יחולו בבית דין של שלושה סדרי הדין הנוהגים בבית הדין העליון, בערעור על פסק דין של בית דין מחוזי, לפי אותה חוקה בשינויים ובתיאומים לפי הענין, אלא שלגבי בית דין למניעת הסתננות לא תחול תקנה 146 לאותה חוקה, ומותר יהיה לבית הדין לגקוט דיון מקוצר כמשמעותו בתקנה 159 לאותה חוקה.</p>	<p>סדרי הדין</p>
<p>26. פקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחופשיים), חלה על אדם הנאשם בעבירה לפי חוק זה, בשינויים הבאים:</p>	<p>מאסר</p>
<p>(1) הסמכות הניתנת באותה הפקודה לשופט שלום ניתנת בזה גם לדן יחיד; (2) הסמכות הניתנת באותה הפקודה לשופט ניתנת בזה גם לשופט צבאי.</p>	
<p>27. פקודת השחרור בערבות, 1940², חלה על אדם הנאשם בעבירה לפי חוק זה, בשינויים הבאים:</p>	<p>שחרור בערבות</p>
<p>(1) הסמכות לשחרר בערבות לפני האישום ניתנת בזה גם לדן יחיד; (2) הסמכות לשחרר בערבות משהוגש כתב אישום ועד למתן פסק הדין במשפט ניתנת בזה לבית הדין שבפניו נאשם; (3) הסמכות לשחרר בערבות משהוגש ערעור ניתנת בזה לבית הדין שבפניו מתברר הערעור.</p>	
<p>28. פסק דין של בית דין למניעת הסתננות, כמוהו כפסק דין של בית משפט אורחי בכל הנוגע להוצאתו לפועל, ויבוצע מיד לאחר ניתנתו, אם לא הורה בית הדין הוראה אחרת.</p>	<p>הוצאה לפועל</p>
<p>29. שר הבטחון, או מי שהוסמך על ידיו, רשאי לצוות בכתב על גירושו של מסתנן ושל התלויים בו, בין שהסתנן לפני תחילת תקפו של חוק זה ובין לאחר מכן, בין שהואשם לפי חוק זה ובין שלא הואשם. הצו ישמש אסמכתה חוקית להחזיק את המסתנן ואת התלויים בו במשמורת עד לגירושו.</p>	<p>גירוש</p>
<p>30. ניתן הצו והמסתנן היה במאסר כעונש על עבירה לפי חוק זה, מותר לשחרר את המסתנן ממאסרו לשם ביצוע הצו, אף אם לא תמה תקופת מאסרו.</p>	<p>שחרור ממאסר לצורך גירוש</p>
<p>31. מי שנתן את הצו רשאי להורות, כי ההוצאות של החזקתו במשמורת של המסתנן ושל התלויים בו, וכן שאר הוצאות שנגרמו לרגל ביצוע הצו, יכוסו מכספיו או מרכושו האחר של המסתנן.</p>	<p>כיסוי הוצאות</p>
<p>32. חוק זה אינו בא לגרוע מאחריותו הפלילית של אדם לפי חוק אחר, ולא מסמכותו של בית משפט אחר.</p>	<p>החוק בא להוסיף ולא לגרוע</p>

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק 5"ג, עמ' 481.
² ע"ר מס' 1859 מיום 14.9.44, תוס' 1, עמ' 57.

33. תקפו של חוק זה ימקע כשתפורסם אכרזה של הכנסת לפי סעיף 9 (ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תשי"ח—1948, כי חדל מצב החירום.

34. שר הבטחון ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל דבר הנוגע לביצועו.

דברי הסבר

החוק המוצע בא לשפר את הבטחון בגבולות המדינה ואת הבטחון הכללי על ידי יעול האמצעים המשפטיים הנקטים נגד מסתננים לאחר שנמצא כי האמצעים הקיימים למטרה זו אינם הולמים את חומרת הבעיה.

לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, אפשר להביא מסתננים לדין מהיר (בית דין צבאי) רק במקרים שהמסתננים נכנסים לשטחים שהוכרו כשטחים סגורים בתוקף תקנה 125 לתקנות האמורות, אך שטחים אלה אינם כוללים אלא חלק משטח המדינה לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב—1952, אפשר להעניש כל מסתנן על כניסה בלתי חוקית לישראל, אולם העונש על פי חוק זה אינו עולה על שלושה חדשי מאסר או על קנס כספי של שלוש מאות לירות. לא זו בלבד, השפיטה בעבירה לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב—1952, היא בידי בתי המשפט הרגילים, שמהירות תגובתם אינה מספקת את צרכי המלחמה בהסתננות.

בשני החוקים הנזכרים לעיל אין גם אפשרות להתמיר בדין לגבי מסתננים הבאים למטרות חבלה ומסכנים ביותר את הבטחון בגבולות או לגבי המארגנים את תנועת ההסתננות לארץ או מסייעים לה.

החוק המוצע בא לקבוע את מעשה ההסתננות כעבירה בפני עצמה, שדינה חמור מן הקבוע בחוק הכניסה לישראל, תשי"ב—1952. החוק מחמיר בענשו של מסתנן שהסתנן לאחר שגורש מן הארץ ושל מסתנן שבא מזויין או בקבוצה מזויינת לשם ביצוע פשעים או עבירות שיש בהן פגיעה ברכוש, שימוש בכוח או הפרת השלום. החוק המוצע קובע כעבירה גם מתן מחסה בודעין למסתנן או סעד אחר להקלת הסתננותו או שהותו בישראל, וכן מסחר עם מסתנן, ומחמיר בענשו של מי שעיסוקו מתן מחסה או סעד כאמור.

ההגדרה של מסתנן בחוק המוצע הולכת בעקבות ההגדרה של נפקד בחוק נכסי נפקדים, תשי"א—1950, בשינויים המחוייבים לפי הענין. היות וברוב המקרים אין בידי המסתננים תעודות או הוכחות המוכיחות את זהותם או את המקום שממנו באו, קובע החוק המוצע הנחה שכל מי שנכנס לישראל שלא כדיון הוא בחזקת מסתנן, כל עוד לא יוכח ההיפך.

יוקמו בתי דין מיוחדים שידונו בעבירות לפי החוק המוצע, וייקראו "בתי דין למניעת הסתננות". דייני בתי דין אלה יהיו קצינים מצבא ההגנה לישראל, היות וסדרי הדין בהם יהיו מהירים כדוגמת סדרי הדין בבתי הדין של הצבא.

העובר על הוראות החוק המוצע אפשר להאשימו בדרגה ראשונה בפני בית דין של דן יחיד. על פסק דינו של דן יחיד אפשר לערער בפני בית דין של שלושה, שיהיה מורכב מאב בית הדין ושני דיינים, ופסק דינו יהיה סופי.

1 ע"ר מס' 2 מיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), תוס' א', עמ' 1.
2 ע"ר 1442 מיום 27.9.45, תוס' 2, עמ' 858.
3 ספר החוקים 111 מיום ט"ו באלול תשי"ב (5.9.52), עמ' 354.
4 ספר החוקים 37 מיום ב' בניסן תשי"א (20.3.50), עמ' 86.

לבתי הדין למניעת הסתננות ימוגו תובעים, ומביניהם ימוגה תובע ראשי. התביעה תנוהל על ידי תובע והערעור יוגש בשם, או נגד, התובע הראשי.

פסקי הדין של בתי הדין למניעת הסתננות יבוצעו כדרך שמבצעים פסקי דין של בית משפט רגיל.

ההוראות בדבר חיפושים ומאסר עבריינים ושחרורם בערבות הנוהגות בעניינים שהם בסמכות בתי המשפט הרגילים, יחולו בשניוניים המחוייבים גם לגבי בתי-דין למניעת הסתננות.

נוסף לעבירות ולשיפוט ניתנו בחוק המוצע לשר, הבטחון, או למי שהוא יסמין לכך, סמכויות בדבר גירושם של המסתננים מן הארץ, בין לפני שריצו עונשם ובין לאחר מכן.

לחוק המוצע יהיה תוקף כל עוד קיים מצב החירום במדינה והוא יפקע מאליו כשמצב זה יחדל.